

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Dmitrije Vydrina „Kanonizace biskupa Gorazda a knížete Rostislava Pravoslavnou církví v českých zemích a na Slovensku“

Téma práce pokládám za relativně objevené: Moderní dějiny pravoslavné církve v českých zemích jsou dosud málo zpracované – a přitom z hlediska kulturní i politické historie dosti důležitou – oblastí. Rovněž volba konkrétního námětu, tedy srovnání dvou českých pravoslavných kanonizací – jedné probíhající na sklonku komunistického režimu, druhé nedlouho po jeho pádu – je velmi dobrá a mohla by přinést zajímavé výsledky. Autor pracoval kromě sekundární odborné literatury s prameny, které získal z archivu Pravoslavné církve v českých zemích, a rovněž s ústními údaji, které získal z rozhovoru s protopresbyterem Jaroslavem Šuvarským, jednou z klíčových postav české pravoslavné komunity a iniciátorem zvláště první kanonizace. Některé oficiální kanonizační dokumenty tvoří součást práce.

Konkrétní zpracování tématu a pramenů však má bohužel četné slabiny. Především, autorovi se nepodařilo oprostít se od teologicko-apologetického tónu pramenů, se kterými pracuje a které hojně cituje. Jeho práce tak vyznívá často jako pokračování oné církevní apologie, než jako vědecká analýza tématu. Autor sice v práci deklaruje, že sám se k pravoslavné církvi hlásí a že chtěl prezentovat především pravoslavný pohled na zkoumanou látku, ale i z této pozice je možné podávat standardní, „nekonfesní“ vědecké výkony. Příkladem ostatně může autorovi být práce, kterou se zabýval v rámci bakalářského překladu (a kterou i v práci řádně cituje, byť ji nemá v seznamu literatury), tedy Leustanova kniha *Eastern Christianity in the Cold War*. Problém není v preferenci té či oné náboženské tradice, ale především v tom, že v této podobě textu, s nekritickým následováním oněch apologeticky laděných pramenů, se autor dopouští četných jednostranných a zkreslujících soudů o českých (nejen) náboženských dějinách, v duchu bipolární konfrontace „hodného“ pravoslaví a „zlého“ katolicismu. Církevní historikové z obou stran – tedy: historikové, hodní názvu vědci – už tento černobílý pohled opustili.

Vytknout je třeba i faktickou absenci metodologického úvodu, i příliš velký prostor, který v práci zaujímá kompilativní vyličení životů obou kanonizovaných (Gorazda i Rostislava), na úkor analýzy toho hlavního, tedy okolností a průběhu kanonizací. Není dobře zpracován ani seznam literatury, seřazený abecedně podle křestních jmen a postrádající některé práce, v textu citované. Jazyková úroveň není věru dokonalá, autor však není rodilý mluvčí a tento aspekt lze tedy uzávorkovat. Přesto, jistý přínos práce má: samo otevření téměř neznámého tématu; publikování oficiálních dokumentů o kanonizaci; shromáždění a alespoň elementární zhodnocení mediálních ohlasů obou kanonizací.

Stálo by jistě za to, aby se autor moderním dějinám pravoslaví i v budoucnu věnoval. Měl by se však hlouběji seznámit s českými náboženskými dějinami, s mnohostí českých náboženských tradic a jejich výkladů, i s mnohostí metod církevní historiografie současnosti.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „dobře“ (3), s dodatkem, že jde o slušnou trojku.

Doc. Martin C. Putna